Aan de Raad

Made, 5 januari 2021

Agendapuntnummer: 8

Raadsvergadering 28 januari 2021	**Registratienummer:** 2020051356 2020051356 **Casenr:** Meerdere
Onderwerp: Beleidsplannen onderhoud Wegen en Openbare Verlichting	

Portefeuillehouder: P.J.W. Stoop **Ambtelijke coördinatie:** Openbare werken **Steller:** M. Simons	**Bijlagen:** 1. Raadsbesluit 2. Beleidsplan Wegen 3. Beleidsplan Openbare Verlichting	**Ter inzage:** 1.

SAMENVATTING

De beleids- / beheerplannen voor het onderhoud aan wegen en openbare verlichting lopen allebei af. We bieden u nu nieuwe plannen aan met financiële doorrekening. Hierbij hebben we de uitkomsten van de in 2020 uitgevoerde enquête over het onderhoud van de openbare ruimte betrokken. We hebben uw raad diverse scenario's voorgelegd, waarover u op 5 november 2020 heeft gediscussieerd. Met de uitspraken daarover konden we de plannen afmaken. Daarom liggen deze nu ter besluitvorming voor.

VOORGESCHIEDENIS

Inleiding

Het beleids- / beheerplan wegen 'Grip op wegonderhoud' is vastgesteld op 12 november 2015 en kende een planperiode van 2016 – 2020. Het beleidsplan Openbare Verlichting is vastgesteld op 28 mei 2015 en kende een planperiode van 2015-2019. Deze laatste is met twee jaar verlengd.

Voor beide onderwerpen hebben we nieuwe plannen gemaakt. Dit mede vanwege de strengere BBV-regels, waarin voor een kapitaalgoed als wegen staat voorgeschreven dat er voldoende middelen moeten zijn om deze goed te kunnen onderhouden. De provincie ziet hier streng op toe. Het wegenareaal is de afgelopen periode gegroeid in omvang van 1.881.300 m² naar 2.064.413 m². Dit is in de methodiek en de scenario's meegenomen.

Tevredenheid en kwaliteit

Bij de plannen betrokken we de uitkomsten van de recent uitgevoerde enquête over het onderhoud van de openbare ruimte. Hieronder staat een grafisch overzicht van de

tevredenheid per onderdeel in de openbare ruimte. Deze enquête wordt jaarlijks uitgevoerd onder een steekproef van onze inwoners.

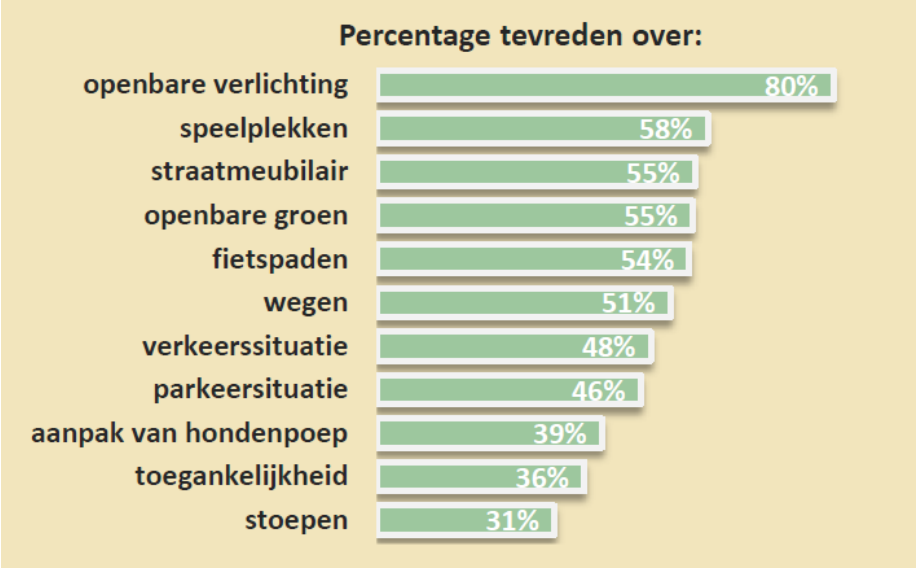

Enquête 2020

Onze inwoners waarderen (het onderhoud aan) de openbare verlichting het hoogst. Daar staat tegenover dat het onderhoud aan de voetpaden en de toegankelijkheid van de openbare ruimte het slechtst scoort. De cijfers van 2019 waren nagenoeg gelijk.

Voor de technische kwaliteit van wegen hebben we doelstellingen vastgelegd. Minimaal 90% van onze wegen moet een ingedikte kwaliteit hebben van niveau C. Hieronder een overzicht met de behaalde percentages op deze doelstelling over de verschillende jaren.

2016	94%
2017	95%
2018	95% (geen weginspectie dus cijfers 2017)
2019	95%
2020	97%

De geformuleerde doelstelling voor wegen wordt dus gehaald.

Het tevredenheidscijfer voor openbare verlichting is vastgesteld op een 7. In waarstaatjegemeente.nl is deze tevredenheid gemeten op een 7,3 (2016). Ook de tevredenheid conform de eerder genoemde enquête is groot de afgelopen drie jaar (in 2020 een 8). Er lijkt een goede balans te zijn tussen onze inzet van middelen en wat we beogen bij openbare verlichting ten aanzien van tevredenheid.

Bij wegen voldoen we aan de technische doelstelling. Echter, de tevredenheid van de burger is vooral bij stoepen en toegankelijkheid laag. De inspanningen die verricht worden op het gebied van wegonderhoud zijn conform de landelijke methodiek, maar leiden niet tot een grote tevredenheid.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?
Met deze nieuwe beleidsplannen willen we bereiken dat ons areaal aan wegen en openbare verlichting technisch op orde is. Maar ook dat de tevredenheid van onze inwoners over beide onderwerpen voldoende is.

Concreet betekent dit voor het wegenonderhoud:

- We onderhouden onze wegen reactief, op kwaliteit gestuurd (scenario 1), op basis van de om het jaar uitgevoerde globale visuele weginspectie.
- Het basisbeleid is dat we ingrijpen op C-niveau.
- De fietspaden in het hoofdfietsnetwerk onderhouden we op B-niveau.
- Minimaal 50% van onze voetpaden onderhouden we op B-niveau[1]
- We streven naar een ingedikte kwaliteit (de ingedikte kwaliteit van de verhardingen = kwaliteitsniveau dat bij 90% van het areaal wordt gehaald) van B voor het totale areaal;
- We streven naar tevredenheidsscores van alle wegonderdelen van minimaal 60% in 2023.

Voor het onderhoud aan de openbare verlichting betekent dit het volgende:
- Het onderhoud aan de openbare verlichting voeren we uit conform scenario 3, wat het volgende inhoudt:
    - We vervangen onze lichtmasten als ze 40 jaar oud zijn, en de armaturen als ze 20 jaar oud zijn.
    - We houden financiële ruimte in de kredieten voor innovatieve toepassingen, zoals dynamische verlichting en op afstand uit te lezen verlichting.
- We passen alleen nog LED-lampen toe bij vervanging van armaturen.
- Als uitgangspunt plaatsen we geen verlichting in het buitengebied en natuurgebieden (NPR-richtlijn: niet verlichten, tenzij). Uitzonderingen zijn: gevaarlijke kruispunten en hoofdfietsroutes (veiligheid prevaleert hier). Wanneer verlichting langs hoofdfietsroutes in het buitengebied wenselijk is, wordt deze dynamisch uitgevoerd.
- We streven naar een tevredenheid over de openbare verlichting van minimaal 70%.

HOE PAST DIT BINNEN BELEID EN WETGEVING?
Voor wegbeheer zijn vooral het Burgerlijk Wetboek (i.v.m. aansprakelijkheid) en de Wegenwet van belang.

Burgerlijk wetboek en aansprakelijkheid
Met de inwerkingtreding van het Nieuwe Burgerlijk Wetboek in 1992 is ten opzichte van het oude Burgerlijk Wetboek uit 1838 de bewijslast omgedraaid. De wegbeheerder kan nu aansprakelijk worden gesteld voor schade die iemand lijdt als gevolg van gebreken aan de weg. Dit betekent dat een preventief onderhoudsbeleid, een goede klachtenregistratie, regelmatige inspecties volgens de landelijk geaccepteerde methode (CROW 147) en een goed werkend (lees actueel, betrouwbaar en compleet) beheersysteem voor rationeel wegbeheer onontbeerlijk zijn.

Wegenwet
Op basis van de Wegenwet heeft de gemeente de taak van wegbeheerder en moet daarmee zorgen dat ‘de binnen haar gebied liggende wegen in goede staat verkeren’ en optreden als goed rentmeester. Daarbij wordt de wegbeheerder verplicht om voorzieningen regelmatig en duurzaam te onderhouden.

Met het beleidsplan Onderhoud Wegen geven we invulling aan deze wettelijke taken.

Relevant voor de openbare verlichting zijn de Elektriciteitswet, de Wet Natuurbescherming, de Arbowet (installatieverantwoordelijkheid), de wet Informatie-uitwisseling Boven- en Ondergrondse netten en Netwerken, regelgeving m.b.t. werken in vervuilde grond en Europese regelgeving aangaande te gebruiken producten. Kortheidshalve verwijzen we naar

[1] In verband met financiële ruimte kan dit 60% worden. Zie beslispunt 9.

het beleidsplan Openbare Verlichting voor de manier waarop we invulling geven aan deze wetten.

Duurzaamheidsparagraaf
In 2021 hebben we, ten opzichte van de daarop volgende jaren, € 18.500 extra te besteden (zie bijlage Investeringsprognose bij begroting 2021) aan vervanging van de openbare verlichting. Dit zetten we in voor versnelde vervanging van de energieslurpende lampen (SON). Op die manier zetten we een stapje richting het voldoen aan het Klimaatakkoord (50% energiebesparing ten opzichte van 2013). Bij scenario 3 zullen we hieraan uiterlijk in 2034 voldoen (bij gelijkblijvende middelen).

Bij het onderhoud aan wegen gebruiken we zoveel mogelijk materialen opnieuw, tenzij de steen te poreus is geworden.

WAT GAAN WE DOEN?
We gaan onze wegen, fietspaden en voetpaden onderhouden conform scenario 1 en onze openbare verlichting conform scenario 3. Uw raad heeft hier op 5 november een brede steun voor uitgesproken.

WIE ZIJN DE BETROKKEN PARTIJEN?
De binnen- en buitendienst van de gemeente zijn actief betrokken. Kiemkracht heeft gereageerd op onderdeel Verlichting naar aanleiding van de tekst van de Toekomstvisie 2040.

WAT ZIJN DE KOSTEN?
Het college stelt voor om bij de wegen voor scenario 1 te kiezen en bij openbare verlichting scenario 3 te hanteren. Voor deze scenario's is dekking aanwezig (zie onderstaande tabellen). Met scenario 1 bij wegen en scenario 3 bij openbare verlichting is er een goed basisniveau waarmee de veiligheid gewaarborgd is.

Wegen
In onderstaande tabellen staat het beschikbare budget uit de meerjarenbegroting voor klein en groot onderhoud (klein en groot onderhoud resp. € 261.335 en € 902.940) opgeteld. Vervolgens is een vergelijking gemaakt met scenario 1. *

Totaal Wegen exploitatie	2021 e.v.
Begroting 2021	€ 1.164.275
Scenario 1	€ 1.150.971

Saldo t.o.v. begroting 2021 exploitatie	2021 e.v.	
Scenario 1	€ 13.304	Voordeel

* Deze cijfers dateren van voor de begrotingsbehandeling op 12 november 2020. Bij de vaststelling van de begroting is besloten € 70.000 toe te voegen aan het budget voor wegbeheer voor een hoger kwaliteitsniveau voetpaden (B-kwaliteit). Dit bedrag dient opgeteld te worden bij het bestaande budget voor groot onderhoud, waardoor dit bedrag voor de jaren 2021 en verder op € 972.940 komt.

Klein onderhoud (exploitatie)
In scenario 1 gaan we uit van een jaarlijks bedrag aan klein onderhoud van € 248.031. Dit budget wordt ingezet voor klein onderhoud vanuit de inspectie, maar vooral ook voor onderhoud op basis van meldingen. De hoogte van dit bedrag mag een gemeente zelf

bepalen. Het CROW geeft wel richtlijnen, waarbij het klein onderhoud een percentage is van het groot onderhoud.

Groot onderhoud (voorziening)
We gaan grote schommelingen in het budget onderhoud tegen door het instellen van een voorziening. Voor het groot onderhoud aan wegen dient conform BBV een voorziening te worden ingesteld. Hiervoor kijken we naar de rekenkundige onderhoudskosten voor de periode 2021-2025. Op basis van de basisplanning afkomstig uit het beheerpakket bedragen de totale kosten over deze hele planperiode: **€ 3.971.852** Bij het bepalen van de kosten uit de basisplanning gebruiken we de CROW standaard bedragen en onderhoudsmaatregelen.

Dit komt neer op een gemiddeld bedrag van € 794.370 per jaar excl. VAT-kosten. Inclusief VAT-kosten komt dit neer op **€ 873.807 per jaar.**

In het laatste kwartaal van 2020 heeft nog een actualisatieslag plaatsgevonden in de data in het beheerpakket. Hierdoor komt het berekende bedrag aan groot onderhoud € 29.133 lager uit ten opzichte van het opiniestuk (€ 873.807 in plaats van € 902.940).

Het basis onderhoudsniveau bij wegen is C (beslispunt 7). Daarnaast stellen we voor (een deel van) de voetpaden en de hoofdfietspaden op niveau B te onderhouden. Hiervoor is geld gevraagd in de begroting 2021 (€ 70.000); dit is gehonoreerd. Voorgesteld wordt daarnaast het overschot van € 29.133 in te zetten voor een hoger kwaliteitsniveau van de hoofdfietspaden (€13.304, beslispunt 8) en de voetpaden (€ 15.829, beslispunt 9). Hierdoor kan 60% van de voetpaden op niveau B onderhouden worden.

Beide bedragen hebben betrekking op het verhogen van de kwaliteit en horen daarom thuis in de voorziening. Deze bedragen zullen daarom worden toegevoegd aan de voorziening.

De voorgestelde jaarlijkse dotatie is dan ook € 972.940 **(=**€ 873.807 + € 70.000 + € 29.133, beslispunt 10).

In het opinievoorstel stelden we voor om het verschil op klein onderhoud tussen de begroting en benodigd (€ 261.335 - € 248.031 = € 13.304) in te zetten voor onderhoud Fietspaden op B-kwaliteit. Nu we op groot onderhoud middelen overhouden, vinden we het zuiverder om deze middelen in te zetten op het verhogen van de kwaliteit fietspaden. Hierdoor kan het positieve saldo op klein onderhoud vervallen aan de algemene meerjarenbegroting.

Samengevat geeft dit voor wegen het volgende financiële plaatje:

Wegen	Begroting 2021	Opiniestuk	Raadsvoorstel	Opmerking
Klein onderhoud wegen	261.335	248.031	248.031	Was bij opiniestuk al aangegeven 13.304
Groot onderhoud wegen	902.940	902.940	873.807	Valt lager uit t.o.v. opiniestuk
Nieuw beleid begroting 2021	70.000	70.000	70.000	Vastgesteld bij begrotingsbehandeling
Hoger kwaliteitsniveau van de hoofdfietspaden en de voetpaden			29.133	Raadsbesluit nr. 8 en 9.
Totaal budget	**1.234.275**	**1.220.971**	**1.220.971**	
Saldo vrijval begroting (structureel voordeel)		13.304	13.304	
Controle	*1.234.275*	*1.234.275*	*1.234.275*	

Vervangingen (rehabilitaties en reconstructies, kredieten)
Investering voor de vervangingen (rehabilitaties) worden op basis van de meerjarenplanning aangevraagd middels de P&C-cyclus. Jaarlijks is hiervoor een basiskrediet van € 202.000 aanwezig. Voor grotere rehabilitaties vragen we dus separaat via begrotingen kredieten aan, zoals bij de begroting 2021 is gedaan. Voor 2021 is namelijk € 717.000 aan kredieten beschikbaar (€ 250.000 voor de Dahliastraat en Schetsenakkerstraat, € 467.000 voor overige rehabilitaties inclusief Witteweg).

Openbare verlichting
Bij openbare verlichting is er geen groot onderhoud en ook geen voorziening noodzakelijk. Het areaal en de onderhoudsstrategie is dusdanig gekozen dat we kunnen volstaan met klein onderhoud (in exploitatie) en vervangingen (investeringen). In onderstaande tabellen vergelijken we wederom het voorgestelde scenario met de begroting.

Exploitatie OVL	2021 e.v.
Begroting 2021	€ 134.500
Scenario 3	€ 129.753

Excl. energie- en netwerkkosten

Saldo t.o.v. begroting 2021	2021 e.v.	
Scenario 3	€ 4.747	Voordeel

In de exploitatie is een bedrag van € 118.000 opgenomen voor onderhoud en € 16.500 voor werken door derden (dagelijks beheer is uitbesteed). Samen vormt dit de genoemde € 134.500.

Investeringen OVL	2021 e.v.
Begroting 2021	€ 215.000
Scenario 3	€ 122.143

Saldo t.o.v. begroting 2021	2021 e.v.	
Scenario 3	€ 92.857	Voordeel

Zoals u kunt zien uit deze vergelijking, zijn er ten opzichte van de huidige begroting vooral voordelen te behalen op het gebied van de vervangingen (ruim € 90.000).

Het product openbare verlichting kan met dit bedrag van € 90.000 verlaagd worden. Aangezien dit bedrag een investering betreft mag het volgens de begrotingsregels niet aangewend worden voor klein en groot onderhoud (exploitatie of voorziening). Dit mag wel voor een andere investering aangewend worden.

We stellen voor zowel het voordeel op de exploitatie bij wegen (€ 13.304) als bij openbare verlichting (€ 4.747) ten gunste van de meerjarige begroting in te zetten (beslispunt 3).

Hoe gaan we de burgertevredenheid bij wegen vergroten?
Bij wegen vinden wij het wenselijk om in te zetten op maatregelen die de burgertevredenheid vergroten.

Om de burgertevredenheid verder te verbeteren (mede door te “investeren” in betere bermverharding, structureel wortelopdruk tegengaan en vraaggericht werken, inclusief de burgerschouwen) kan een deel van het krediet openbare verlichting, namelijk € 90.000, naar een investering wegen verschoven worden. Dit stellen we bij de beslispunten dan ook voor (beslispunt 4).

WAT ZIJN DE ALTERNATIEVEN?
De alternatieve scenario’s zijn beschreven in de keuzenotitie bij het opinievoorstel. Kortheidshalve verwijzen we daarnaar.

De inzet van het overschot van € 29.133 ten behoeve van de ophoging van de kwaliteit van de voetpaden en hoofdfietspaden kan ook ingezet worden voor vergroten burgertevredenheid, hogere kwaliteit alle fietspaden en het drukken van de exploitatielasten (lees: bedrag komt ten goede van de algemene begroting).

Indien het wenselijk is alle voetpaden op B niveau te onderhouden resteert er een tekort van ongeveer € 55.000. Voor een B-niveau van alle fietspaden is € 35.000 extra noodzakelijk. Voor beide opties hebben we nu geen dekking en daarom stellen we deze niet voor.

HOE GAAN WE COMMUNICEREN?
Rapportage over de uitvoering van het beleid vindt plaats via de budgetcyclus.
Communicatie over individuele projecten vindt rechtstreeks met bewoners plaats.
De tevredenheid van bewoners over het onderhoud aan elementen in de openbare ruimte wordt elk jaar gemeten met een enquête. Daarnaast stellen we voor de jaarlijkse schouw met WWZ over toegankelijkheid uit te breiden tot een burgerschouw (beslispunt 5).

WAT IS DE VERVOLGPROCEDURE?
Afhankelijk van het definitieve besluit zullen we, in het kader van transparantie, de beleidsnota's na besluitvorming aanpassen aan uw raadsbesluit.
Na de vaststelling van de beleidsplannen volgt een vertaling van de beleidsplannen in beheerplannen en vervolgens jaarlijkse uitvoeringsplannen. Daarna kan de integrale afstemming met andere thema's zoals riolering en groen gaan plaatsvinden. De financiële mutaties verwerken we in de Voorjaarsnota 2021. Na vijf jaar evalueren we de uitgangspunten. Waar nodig stellen we dan bij.

Burgemeester en wethouders van Drimmelen

J.L.W. Liebregt	drs. G.L.C.M. de Kok
Secretaris	Burgemeester

De raad van de gemeente Drimmelen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 15 december 2020;

gelet op de inhoud van de beleidsplannen onderhoud Wegen en Openbare Verlichting en de gemaakte opmerkingen tijdens de opinieronde van 5 november 2020;

B e s l u i t :

1. Het Beleidsplan Wegen 2021-2030 vast te stellen;
2. Het Beleidsplan Openbare Verlichting 2021-2030 vast te stellen;
3. Zowel het voordeel op de exploitatie bij wegen (€ 13.304) als bij openbare verlichting (€ 4.747) ten gunste van de meerjarige begroting in te zetten.
4. De vrijvallende middelen bij de investeringen op Openbare Verlichting à € 90.000 in te zetten voor het vergroten van de burgertevredenheid op wegenonderhoud en hiertoe een krediet ‘Vergroten burgertevredenheid’ van € 90.000 in te stellen.
5. Hiertoe jaarlijkse burgerschouwen in te voeren.
6. Deze burgertevredenheid jaarlijks te meten in de burgerenquête openbare ruimte.
7. Als basisbeleid voor wegonderhoud te hanteren: ingrijpen op C-kwaliteit.
8. De fietspaden in het hoofdfietsnetwerk te onderhouden op B-kwaliteit.
9. 60% van onze voetpaden te onderhouden op B-kwaliteit.
10. Voor het groot onderhoud aan wegen een voorziening in te stellen en hiertoe een jaarlijkse dotatie van € 972.940 in deze voorziening te storten.
11. Deze financiële mutaties te verwerken bij de Voorjaarsnota 2021.

Made, 28 januari 2021

de raad voornoemd,

F.M.C. Ronde	Drs. G.L.C.M. de Kok
griffier	voorzitter